

č.p. 404, Jiřice, PSČ: 289 22

Školní preventivní program

školní rok 2017 – 2018

*Po projednání v Pedagogické radě dne 1. 9. 2017 schválil
s účinností ode dne 1. 9. 2017*

PhDr. Mgr. JAN BEER

ředitel školy

Obsah

Úvod, analýza.....	3
Priority.....	5
Cíle	7
Aktivita pro žáky.....	7
Spolupráce s odborníky.....	8
Metody	8
ŠPP realizovaný v rámci výuky	9
Volnočasové aktivity.....	10
Vzdělávání pedagogů	10
Příloha školního preventivního programu.....	11

Úvod, analýza

V souladu se strategií prevence rizikového chování je na naší škole realizován školní preventivní program (ŠPP). Na jeho realizaci se podílí celý pedagogický sbor, školní psycholog a další instituce, které se zabývají prevencí rizikového chování středoškoláků a dospělých, a to s ohledem na věkové složení žáků školy.

Střední škola Vize se nalézá ve Věznici Jiřice a poskytuje vzdělání dospělým odsouzeným mužům. Z tohoto úhlu pohledu se jedná o specifické prostředí, ve kterém dochází k interakcím, jež nejsou běžné v civilních školách.

Vzhledem ke kriminální minulosti všech žáků školy se soustředujeme na posilování pozitivních vizí našich žáků, které primárně souvisejí s kladením otázek k jejich začlenění do společnosti po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody.

Za důležitou považujeme i podporu žáků při udržování rodinných vazeb, které jsou při socializaci do života společnosti po propuštění klíčovým momentem. Vyhlídky úspěšné socializace jsou v řadě případů značně omezené. Přesto lze považovat loňský ŠPP za úspěšný. Škola se proto bude i letos soustřeďovat na systematickou práci se skupinou nejrizikovějších osob pro vznik různých forem problémového chování. Tento cíl je zároveň cílem dlouhodobým vycházející z podnětů učitelů i samotných žáků. Mezi priority tím patří i získávání informací pro včasné odhalování rizik (monitoring). V tomto směru škola využívá také školního psychologa, speciálního pedagoga a sociálního pedagoga. Ve škole funguje již několik let schránka důvěry. Se začátkem školního roku 2017/2018 byla v učebně teorie instalována nástěnka věnovaná prevenci, která má zvyšovat informovanost žáků a motivovat je ke změně chování. I v letošním roce se zaměříme na vedení žáků k větší odpovědnosti za své chování jako alternativě k odměnám a trestům.

Přestože je Střední škola Vize střední školou, vzdělává dospělé. Žáky jsou osoby různé vzdělanostní úrovně od mladší dospělosti až po osoby staršího středního věku. Řada z nich se celý život potýkala s různými poruchami chování a učení. Někteří žáci jsou agresivní, s asociální poruchou osobnosti, jsou zde také recidivisté. Vlídlost je nezřídka považována za slabost. Negativita, deprese, chronická únava, nižší motivovanost a psychická nákaza jsou další jevy, se kterými je třeba počítat. Tím jsou dány určité možnosti a limity celého pedagogického sboru. Potřebnou jistotu přináší odsouzeným důsledné dodržování pravidel a řádů, které je i přípravou na odpovědný vstup do světa práce.

Žáci jsou ubytováni ve specifických podmínkách věznice a mohou být ovlivňováni kontakty s rizikovými skupinami odsouzených. K nejrizikovějším prostředím ve škole se řadí WC a umývárny, hřiště, dílny a zákoutí mimo dohled kamerového systému Vězeňské služby ČR. Spolupráce s represivními složkami je nezbytná. Škola rovněž spolupracuje s vězeňským psychologem, vychovateli a sociálními pracovníky vězeňské služby.

Krizové situace, jako je ublížení na zdraví, šikana, agrese, rvačka, vážný úraz, intoxikace žáka apod. řeší škola ve spolupráci s Vězeňskou službou ČR.

Doporučení při profesionálním řešení přímé situace útoku/napadení je přílohou školního preventivního programu a obdrželi ho všichni pracovníci školy.

V loňském roce jsme se zaměřili více na práci se třídami jako sociálními skupinami a získávání informací pro včasné odhalování rizik (monitoring). Použit byl dotazník KLIT ke zjišťování klimatu ve třídě. Na programu se podílel školní psycholog, který navštěvoval výuku a poskytl cenné informace vyučujícím. V těchto aktivitách budeme pokračovat i letos, naplánováno je zjišťování klimatu, zejména v nových dvou třídách, práce s jednotlivci i skupinami.

Během loňského školního roku zhoršovalo atmosféru ve třídě několik méně motivovaných a agresivních jedinců. Přesto se přípravu na závěrečné zkoušky podařilo udržet na vysoké úrovni. Většina žáků pak ukončila vzdělávání s velmi dobrými výsledky. Na uvedeném hodnocení se shodla zkušební komise a všichni vyučující.

Pokračovat bude systematická práce s rizikovými osobami a důraz na vedení žáků k větší odpovědnosti za své chování a rozvoj komunikace.

Plánujeme rovněž soustředit pozornost více na žáky těsně před propuštěním, snížit jejich existenční obavy, pomoci případně najít vhodnou odvykací léčbu, zajistit práci a ubytování. Zopakovat i letos úspěšnou přednášku na téma insolvence a její řešení. Chceme se více zaměřit na zvyšování finanční gramotnosti žáků.

Priority

V tomto školním roce se zaměříme na:

Zvyšování finanční gramotnosti a podporu při řešení dluhů. Průvodním jevem opakované kriminální činnosti je zadlužení odsouzených, které se pobytem ve vězení dále zvyšuje. Cílem prevence je zvyšovat finanční gramotnost a poskytnout informace, kam se efektivně obrátit o pomoc. Plánována jsou testy finanční gramotnosti a jejich vyhodnocení, besedy s žáky a přednáška právníka. Škola zde vychází z nově přijaté Koncepce vězeňství do roku 2025, která klade v prevenci kriminality důraz právě na problematiku předlužení odsouzených.

(Zajišťuje metodik prevence a ředitel školy)

Pokračovat v prevenci záškoláctví. Přestože jsou žáci naváděni do školy Vězeňskou službou, někteří se vyhýbají této povinnosti neustálým nahlašováním k lékaři. Informace o problému vycházejí z třídní knihy, sdělení učitelů a vychovatelů a zápisů v deníku metodika prevence.

Je třeba seznamovat žáky s příslušným zněním školního řádu, provádět důsledněji kontrolu sešitů, zadávat úkoly předtím nepřítomným žákům. Především také více komunikovat s vychovateli, aby rizikovní žáci zlepšili

docházku do školy. Po zkušenostech z předchozích let se ukazuje, že důslednější kontrola přináší dobré výsledky.

(Zajišťují třídní učitelé, metodik prevence, vedoucí studijního oddělení a ředitel)

Pokračovat i letos v prevenci kouření. Vysvětlovat podstatu závislosti na tabáku, která zahrnuje nejen samotnou nikotinovou závislost, ale zároveň složky psychosociální a behaviorální, které z ní činí velmi složitý problém. Nabídnout i možné způsoby, jak s touto častokrát velmi silnou závislostí pracovat nebo s ní úplně skoncovat. Na této cestě je mohou terapeuticky doprovázet psychologové a speciální pedagogové. **Žáci v dotazníkovém šetření z května a června 2016 označili za nejvíce ohrožující závislost kouření.**

(Přednáška, Centrum pro závislé na tabáku, zajišťuje ředitel školy)

Systematickou práci se skupinou osob vykazující zvýšenou míru rizika pro vznik různých forem rizikového chování. Má především výchovný charakter. Jde o práci s cílovou skupinou realizovanou mimo běžné i v běžném prostředí, důsledné dodržování pravidel a školního řádu (beseda, skupinová práce, situační intervence, individuální rozhovor, řešení individuálních potíží žáka).

(Zajišťuje školní psycholog, metodik prevence a třídní učitelé)

Vedení žáků k větší odpovědnosti za své chování a rozvoj komunikace. Využití třídnických hodin a rozhovorů k náhledu na situaci, pomoc poradenských pracovníků školy (skupinová práce, nácvik sociálních a komunikačních dovedností s cílem zlepšit komunikaci).

(Zajišťují třídní učitelé, metodik prevence, školní psycholog)

Cíle

Cílem prevence je výchova ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování, výchova k zodpovědnosti za své chování.

Pedagogové vedou žáky k osvojování mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka. Náš ŠPP je zaměřen na dlouhodobé komplexní působení na osobnost vychovávaného, jeho informovanost, pomoc při řešení problémů, spolupráci s organizacemi a úřady. Chceme vést žáky ke zdravému sebevědomí, správnému sebehodnocení, stanovení si reálných cílů v životě, k poznávání sebe sama, k dovednostem řešit své problémy bez pomoci alkoholu, léků a jiných návykových látek, které se váží k jejich kriminální zkušenosti.

Aktivity pro žáky

I. Specifická prevence

- přednáška/beseda na téma Zdravotní rizika kouření tabáku, jakožto jednoho z nejzávažnějších celospolečenských problémů (zajistí Centrum pro závislé na tabáku 3. interní kliniky 1. lékařské fakulty UK a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze nebo jiná adiktologická instituce)
- beseda s pracovníky vybrané neziskové organizace na téma: Jak vyřešit drogy po propuštění
- tradiční beseda s vězeňským kaplanem o duchovním životě, vzdělávání, sektách a dalších aktuálních problémech a otázkách

- přednáška na téma finanční gramotnost se zkušeným lektorem

II. Nespecifická prevence

- další zvažované akce podle aktuální nabídky (ústní hygiena, relaxační techniky, aktivizace a organizace času ve specifických podmínkách).

Spolupráce s odborníky

Na zajištění osvětové a poradenské činnosti při primární prevenci i při řešení aktuálních problémů, diagnostiky, dalšího vzdělávání žáků a pedagogů se podílejí:

- školní psycholog;
- psycholog Vězeňské služby ČR;
- vychovatelé a sociální pracovníci a další příslušníci Vězeňské služby ČR;
- pedagogicko-psychologické poradny;
- Policie ČR;
- Probační a mediační služba ČR;
- další instituce dle potřeby a aktuální nabídky.

Metody

Kromě tradičních výchovně vzdělávacích metod budou využívány:

- individuální konzultace, individuální přístup k žákům;
- řešení konfliktu;
- psychosociální hry;
- meditační techniky;
- situační intervence;
- řízená diskuse o různých společenských problémech;
- besedy, přednášky s odborníky;
- samostatná práce – vyhledávání informací v odborné literatuře, tisku;
- osobnostní a dramatická výchova – sociální hry, hraní rolí, obhajoba určitého názoru.

ŠPP realizovaný v rámci výuky

Společenskovědní předměty – genderové rozdíly a nerovnosti, multikulturalismus, dodržování společenských norem, předcházení konfliktům, šikanování, vliv skupiny na chování jedince, závislosti, extrémistická hnutí a jejich nebezpečí, užívání a dealerství drog, nelegální převoz drog, agrese, vliv médií a reklamy a jejich kritické zhodnocení.

Právní normy – trestní, rodinné a pracovní právo v běžném životě.

Český jazyk a literatura – skupinová práce, kultivace ústního a písemného projevu, kreativní psaní, rozvoj komunikace, práce ve čtenářských dílnách

Technologie a Materiály – důraz na dodržování BOZP a hygieny práce, nakládání s nebezpečnými látkami a organickými rozpouštědly, příprava na vstup do světa práce.

Základy přírodních věd – alkohol, zneužívání návykových látek, léků, tabakismus a další formy závislostí, vliv návykových látek na osobnost, zneužívání některých plodin - mák, konopí seté, durman, vliv racionální stravy na zdraví, stravovací návyky, jídelníček, význam zdravého životního stylu.

Tělesná výchova – výchova ke zdravému životnímu stylu, vliv návykových látek na zdravotní stav a výkonnost, způsoby relaxace a cvičení, jak správně cvičit a posilovat, masáže a automasáže.

Cizí jazyky – rozvoj komunikace, práce ve skupinách.

Volnočasové aktivity

1. podpora samostudia cizích jazyků – anglického a německého
2. sportovní aktivity – díky pořízení posilovacího stroje školou na ubytovnu žáků školy;
3. využívání knihovního fondu školy a čtenářských dílen
4. podpora individuálních zájmů (historie, meditace, duševní hygiena, zdraví)

Vzdělávání pedagogů

Sebevzdělávání a účast školního metodika prevence v rozšiřujícím studiu společenských věd na Pedagogické fakultě UK Praha. Kontakty metodika a výchovného poradce s Pedagogicko-psychologickou poradnou Vize Nymburk.

Účast všech vyučujících na přednášce psychologa Vězeňské služby ČR PhDr. Petra Nováka, Ph.D. o adiktologicko-kriminologických otázkách a osobnostních typech odsouzených. Návštěvy vybraných seminářů, přednášek, akreditovaných kurzů k problematice zdravého životního stylu, komunikace, řešení šikany, závislostí a dalších (dle aktuální nabídky), samostudium (metodické materiály, odborná literatura, tisk, internet...).

Školní preventivní program zpracoval:

Mgr. et Mgr. Jiří Pinka,

V Jiřicích dne 1. 9. 2017

Školní metodik prevence

Příloha školního preventivního programu:

Doporučení při profesionálním řešení přímé situace útoku/napadení

- a) znalost prostředí: Dobrá znalost prostředí, čímž je myšlena dobrá znalost jednotlivých žáků, materiálního zabezpečení školy (jednotlivé třídy, kabinetu učitele, sborovny, dílny atp.) a prostředí věznice (umístění tísňových hlásičů, dozorčích stanovišť, tísňových volacích znaků atp.) může být neocenitelnou pomocí při vzniku problémové situace.
- b) vyhnout se riziku: Prevence a vyhnutí se vzniku problémové konfliktní situace je vždy lepší, než řešit již vzniklý konflikt.
- c) tísňový hlásič: Použitím tísňového hlásiče (umístěn v každé třídě) je možno přivolat okamžitou profesionální pomoc příslušníků Vězeňské služby České republiky.
- d) požádat o pomoc: Při vzniku problémové situace neváhejte požádat o pomoc další přítomné osoby (nejefektivnější je oslovit konkrétní osoby jménem, vyhneme se tak nežádoucímu „efektu nepomáhajícího přihlížejícího“).
- e) únik: Při vzniku hrozby napadení bezodkladně opustit nebezpečný prostor.
- f) nutná sebeobrana: V případě už probíhajícího napadení použít všechny prostředky k odvrácení útoku (viz. ust. § 28 krajní nouze a § 29 nutná obrana zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění). K odvrácení

útočnicku je nutné vždy použít obranné protiagrese vyšší intenzity, než použil útočník, aby bylo dosaženo jeho přemožení/pacifikace a odvrácení bezprostředního nebezpečí. Neváhejte použít improvizovaných zbraní (tužka, hrnek, židle, nůžky, ukazovátko, taška, kniha atp.).

- g) přivolání pomoci: Po odvrácení útoku přivolejte tísňovým hlásičem pomoc. Poskytněte první pomoc útočnickovi, popř. dalším zraněným osobám.
- h) informace: O incidentu podejte informaci vedení školy a vězeňské službě České republiky (úřední záznam).
- i)

Pro SŠ VIZE zpracoval psycholog Vězeňské služby České republiky PhDr. Petr Novák, Ph.D.